

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی
گروه مدیریت و برنامه ریزی ورزشی
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده، جلب کننده و بازدارنده گردشگری
ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان

پژوهشگر:

اسمعیل ویسیا

استاد راهنما:

دکتر صدیقه حیدری نژاد

استاد مشاور:

دکتر سیده ناهید شتاب بوشهری

(خرداد ۱۳۹۰)

الله الرحمن الرحيم

تقدیم به روح عارف بزرگ، شهید والا مقام شهید دکتر مصطفی چمران:

ای خدا من باید از نظر علم از همه برتر باشم، تا مبادا دشمنان مرا از این راه طعنه زنند باید به آن سنگدلانی که علم را بهانه می کنند و به دیگران فخر می فروشند ثابت کنم که خاک پای من هم نخواهند شد باید همه ی آن تیره دلان مغرور و متکبر را به زانو در آورم و آنگاه خودم خاضع ترین و افتاده ترین فرد روی زمین باشم باید بیشتر کار کنم و از هوا و هوس پرهیزم و ای خدای بزرگ از تو می خواهم که مرا بیشتر کمک کنی.

ای خدا آنچه می خواهم آن چیزی است که تو به من دستور داده ای و می دانم که عزت و ذلت به دست توست و می دانی که بی تو هیچم.

سپاسگزاری

سپاس خدایی را که اول است و پیش از او اولی نبوده و آخر است و پس از او آخری نباشد. سر تعظیم و بندگی به آستان خداوند متعالی فرود می‌آورم که به بنده حقیر توانایی داد تا مرحله دیگری از تحصیل را با موفقیت پشت سر بگذارم.

تشکر و قدردانی

سپاس و تشکر فراوان از خانواده عزیزم که در تمام مراحل زندگی به ویژه در دوران تحصیل که همیشه مشوق من بوده اند کمال تشکر و قدردانی را دارم و سپاس مخلصانه از استاد محترم و مهربان و دلسوزم سرکار خانم دکتر حیدری نژاد که با راهنمایی های ارزنده خویش بنده را در نگارش پایان نامه یاری نموده و سبب غنای آن را فراهم آوردند. سپاس فراوان از استاد گرانقدر سرکار خانم دکتر بوشهری که مشاوره های ایشان در این پژوهش روشنی بخش راه پیش رویم بود. از جناب آقای دکتر مهدی پور و جناب آقای دکتر ضرغامی که داوری این پایان نامه را بر عهده گرفتند و سرکار خانم دکتر شفیع نیا ناظر تحصیلات تکمیلی متواضعانه تشکر می نمایم. از سایر اساتید دوره تحصیلم که در مقام شاگردی از رفتار و گفتارشان نکته‌ها آموختم تشکر و قدردانی می‌نمایم.

در پایان از همه دوستان (به خصوص آقایان خنجری، جلیلیان، گشتاسبی، ناصری، غلامی، زمانی، حاتمی، رمی، هاشمی، بیرانوند، مهدوی) و همکلاسی‌های عزیزم در دوره کارشناسی ارشد، به خاطر لطف بی دریغشان تشکر می‌نمایم.

نام خانوادگی: ویسیا	نام: اسمعیل	شماره دانشجویی: ۸۸۱۱۳۰۸
عنوان پایان نامه: شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده، جلب کننده و بازدارنده گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان		
استاد راهنما: دکتر صدیقه حیدری نژاد		
استاد مشاور: دکتر بوشهری		
درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته: تربیت بدنی و علوم ورزشی	گرایش: مدیریت ورزشی
دانشگاه: شهید چمران اهواز	دانشکده: تربیت بدنی و علوم ورزشی	گروه: مدیریت ورزشی
تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۹۰/۳/۲۵		تعداد صفحه: ۱۲۹
واژه‌های کلیدی: گردشگری ورزشی، عوامل سوق دهنده، عوامل جلب کننده، عوامل بازدارنده		
<p>چکیده</p> <p>هدف این پژوهش شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده، جلب کننده و بازدارنده گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان بود. این تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی و به روش میدانی انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه مدیران و کارشناسان اداره‌های تربیت بدنی (۱۲۱ نفر) و اداره‌های میراث فرهنگی و گردشگری (۷۲ نفر) بودند (N=۱۹۳). نمونه آماری از طریق جدول کرجسی و مورگان ۹۲ نفر برای تربیت بدنی و ۵۹ نفر برای گردشگری برآورد شد. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه ویژگی‌های فردی و پرسشنامه محقق ساخته شامل چهار بخش (عوامل سوق دهنده، جلب کننده، بازدارنده و یک سوال باز) بود. که روایی صوری و محتوایی آن توسط ۱۲ تن از اساتید دانشکده تربیت بدنی دانشگاه شهید چمران اهواز بررسی و تایید شد. روایی سازه از طریق تحلیل عاملی ($KMO=0/702$) و پایایی از طریق آلفا کرونباخ $0/81$ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (t مستقل و رتبه بندی فریدمن) استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد مهم‌ترین عوامل سوق دهنده شامل دیدار با دوستان و بستگان، علاقه به فرهنگ، هنر، موسیقی، معماری و مکان‌های باستانی، حضور در جشن‌ها، مراسم‌ها و دیگر برنامه‌های جانبی بود. مهم‌ترین عوامل جلب کننده شامل کیفیت تسهیلات اقامتی، وجود مناظر و چشم‌اندازها و مکان‌های دیدنی و باستانی، سهولت در تهیه اقامتگاه بود. مهم‌ترین عوامل بازدارنده شامل بدی آب و هوا، نوع رشته ورزشی، سطح مسابقات، نوع شغل و نداشتن اوقات فراغت بود. بین دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری در خصوص عوامل سوق دهنده ($t=4/782, P=0/001$) و عوامل بازدارنده ($t=2/667, P=0/011$) تفاوت معنی‌دار مشاهده شد، در حالی که در خصوص عوامل جلب کننده ($t=0/223, P=0/825$) این تفاوت معنی‌دار مشاهده نشد. با توجه به نتایج تحقیق به مسئولین ورزشی و گردشگری پیشنهاد می‌شود ضمن تقویت و توسعه عوامل سوق دهنده و حذف عوامل بازدارنده، نسبت به عوامل جلب کننده گردشگری ورزشی در استان خوزستان توجه بیشتری بنمایند.</p>		

Identifying and Prioritizing Push Factors, Attractive and Deterrent of Sport Tourism from Expert's Perspective of Sports and Tourism in Khuzestan Province

Abstract

The purpose of this study was identifying and prioritizing push factors, attractive and deterrent of sport tourism from practitioner's perspective of sports and tourism in Khuzestan province. Methodology of this research was descriptive survey, which was done by field study. Statistical population included 121 managers and experts of Physical Education offices and 72 of Cultural Heritage and Tourism offices (N=193). Sampling calculated via Krejcie and Morgan table, 92 from PE and 59 from CH & T. Instrument for gathering data was demographic questionnaire and researcher made questionnaire included four sections (push factors, attractive and deterrent and one open question). Formal and content validity of questionnaire confirmed by 12 specialist of PE faculty Shahid Chamran university of Ahwaz. Construct validity was calculated through factor analysis (KMO=0.702). Also, reliability of questionnaires was calculated with using Cronbach's alpha (0.81). For data analysis descriptive and inferential statistics methods was used (t-test, Friedman test). Results showed most important push factors were donor meetings with friends and relatives, interest in culture, art, music, architecture and archaeological sites, attending celebrations, ceremonies and other side-programs. Most important attractive factors were quality accommodation facilities, there vistas and spectacular landscapes and ancient sites, ease of preparation of residences, And the most important deterrent factors were bad weather, type and level of sport competition, type of job and lake of leisure time. There was significant difference between practitioner's perspective of sport and tourism regarding push factors ($p=0.001$, $t=4.782$) and deterrent ($p=0.011$, $t=2.667$). While, there was no significant difference between two groups about attractive factors ($p=0.825$, $t=0.223$). According results of this study, it is recommended authorities as develop push factors and remove deterrent factors, pay more attention to strengthen attractive factors of sport tourism in Khuzestan province.

Keyword: Sport tourism, Push factors, Attractive factors, Deterrent factors

فصل اول : مقدمه و معرفی

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۲
بیان مساله.....	۳
ضرورت و اهمیت تحقیق.....	۶
اهداف تحقیق.....	۸
هدف کلی.....	۸
اهداف اختصاصی.....	۸
سؤالات و فرضیه های تحقیق:.....	۹
پیش فرضهای تحقیق.....	۱۰
محدودیت های تحقیق.....	۱۰
محدودیت های خارج از کنترل محقق.....	۱۰
محدودیت های قابل کنترل.....	۱۰
تعریف نظری و عملیاتی واژه ها.....	۱۱

فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱۴
اصول و مبانی گردشگری.....	۱۴
گردشگر کیست؟.....	۱۹
تعریف گردشگری:.....	۲۱
اصول گردشگری:.....	۲۵
رویکرد هدفمند:.....	۲۸

۲۸	الف: مرحله قبل از ورود توریست.....
۲۹	۲) مطالعه و برنامه ریزی.....
۳۰	۳) ایجاد جاذبه های مکمل.....
۳۱	۴) تبلیغات بازاریابی.....
۳۲	ب) مرحله پس از ورود توریست.....
۳۴	جهانگردی در اسلام.....
۳۵	جایگاه گردشگری در توسعه ملی.....
۳۶	جهانگردی ورزش و اشتغال زایی.....
۳۸	تعریف گردشگری ورزشی و انواع آن.....
۳۸	اصول گردشگری ورزشی.....
۴۱	هم زیستی بین جهانگردی و ورزش:.....
۴۲	فرصت های شغلی در جهانگردی ورزشی:.....
۴۲	تاثیرات اقتصادی جهانگردی ورزشی:.....
۴۳	تاریخچه تشکیل گردشگری ورزشی در ایران.....
۴۷	نقاط دیدنی خوزستان.....
۴۸	ب) پیشینه های تحقیق:.....
۴۸	تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۵۹	تحقیقات انجام شده در خارج کشور.....

فصل سوم : روش شناسی تحقیق

صفحه	عنوان
۶۸	مقدمه.....
۶۸	روش شناسی تحقیق.....
۶۸	جامعه آماری.....

نمونه آماری و روش نمونه گیری..... ۶۸

ابزار گردآوری داده ها..... ۶۸

روایی..... ۶۹

پایایی..... ۷۳

روش جمع آوری اطلاعات..... ۷۳

تجزیه و تحلیل اطلاعات..... ۷۳

فصل چهارم : یافته های تحقیق

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۷۶
ویژگی های فردی آزمودنی ها.....	۷۷
• جنسیت.....	۷۷
• وضعیت تاهل.....	۷۸
• سن.....	۷۹
• تحصیلات آزمودنی ها.....	۸۰
• رشته تحصیلی.....	۸۱
• سابقه کار کارکنان.....	۸۲
• سابقه مدیریت.....	۸۳
توصیف عوامل سوق دهنده و بازدارنده و جلب کننده.....	۸۴
• اولویت بندی کلی عوامل سوق دهنده از دیدگاه نمونه آماری.....	۸۴
• مقایسه اولویت بندی عوامل سوق دهنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری.....	۸۵
• اولویت بندی عوامل کلی جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری.....	۸۷
• مقایسه اولویت بندی عوامل جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری.....	۸۸
• اولویت بندی عوامل کلی بازدارنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری.....	۹۰
• مقایسه اولویت بندی عوامل جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری.....	۹۱
آزمون فرضیه های تحقیق.....	۹۱

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱۰۱
خلاصه تحقیق	۱۰۱
یافته های تحقیق.....	۱۰۳
بحث و نتیجه گیری.....	۱۰۵
نتایج مربوط به آزمون فرضیه ها.....	۱۱۱
پیشنهادهای تحقیق.....	۱۱۴
الف) پیشنهادهای برگرفته از تحقیق.....	۱۱۵
ب) پیشنهاد به سایر محققان و تحقیقات آینده.....	۱۱۶

منابع و ماخذ

عنوان	صفحه
منابع فارسی.....	۱۱۸
منابع لاتین	۱۲۵

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱: بارهای عاملی، مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس مشترک پرسشنامه ۷۰	۷۰
جدول ۴-۱ توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب جنسیت	۷۷
جدول ۴-۲ : توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب وضعیت تاهل آنها.....	۷۸
جدول ۴-۳: توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب سن.....	۷۹
جدول ۴-۴ توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب میزان تحصیلات.....	۸۰
جدول ۴-۵ توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب رشته تحصیلی آنها.....	۸۱
جدول ۴-۶: توزیع فراوانی آزمودنی ها بر حسب سابقه کار.....	۸۲
جدول ۴-۷، توزیع فراوانی بر اساس سابقه مدیریت آزمودنیها.....	۸۳

جدول ۴-۸ اولویت بندی کلی عوامل سوق دهنده از دیدگاه نمونه آماری بر اساس میانگین رتبه ها ۸۴

جدول ۴-۹ مقایسه اولویت بندی عوامل سوق دهنده به تفکیک از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری بر اساس میانگین رتبه ها ۸۵

جدول ۴-۱۰ اولویت بندی کلی عوامل جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری بر اساس میانگین رتبه ها ۸۷

جدول ۴-۱۱ مقایسه اولویت بندی عوامل جلب کننده به تفکیک از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری بر اساس میانگین رتبه ها ۸۸

جدول ۴-۱۲ اولویت بندی کلی عوامل بازدارنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری بر اساس میانگین رتبه ها ۹۰

جدول ۴-۱۳ مقایسه اولویت بندی عوامل بازدارنده به تفکیک از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری بر اساس میانگین رتبه ها ۹۱

جدول ۴-۱۱ نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای نرمال بودن داده ها ۹۳

جدول ۴-۱۲: دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری در مورد سه دسته عامل گردشگری ورزشی ۹۴

جدول ۴-۱۳ اولویت بندی عوامل سوق دهنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری ۹۴

جدول ۴-۱۵ اولویت بندی عوامل بازدارنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری ... ۹۷

جدول (۴-۱۶) نتایج آزمون t مستقل برای مقایسه عوامل سوق دهنده ۹۸

جدول (۴-۱۷) نتایج آزمون t مستقل برای مقایسه عوامل جلب کننده از دیدگاه هر دو گروه ۹۹

جدول (۴-۱۸) نتایج آزمون t مستقل برای مقایسه عوامل بازدارنده از دیدگاه هر دو گروه ۹۹

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۲ رشد گردشگری بین المللی از لحاظ تعداد گردشگر و درآمدهای گردشگری ۱۶	۱۶
نمودار ۲-۲ رشد تعداد گردشگران و رشد درآمد صنعت گردشگری ۱۶	۱۶

- نمودار ۴-۱: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب جنسیت..... ۷۷
- نمودار ۴-۲: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب وضعیت تاهل..... ۷۸
- نمودار ۴-۳: توزیع آزمودنی‌ها بر حسب سن..... ۷۹
- نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب میزان تحصیلات..... ۸۰
- نمودار ۴-۵: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب رشته تحصیلی آنها..... ۸۱
- نمودار ۴-۶: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب سابقه کار..... ۸۲
- نمودار ۴-۷: توزیع فراوانی سابقه مدیریت آزمودنی‌ها..... ۸۳
- نمودار ۴-۸: اولویت بندی کلی عوامل سوق دهنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش گردشگری..... ۸۵
- نمودار ۴-۹: اولویت بندی عوامل سوق دهنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش گردشگری..... ۸۶
- نمودار ۴-۱۰: اولویت بندی کلی عوامل جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری..... ۸۸
- نمودار ۴-۱۱: اولویت بندی عوامل جلب کننده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری..... ۹۰
- نمودار ۴-۱۲: اولویت بندی عوامل کلی بازدارنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزش و گردشگری..... ۹۱
- نمودار ۴-۱۳: اولویت بندی عوامل بازدارنده از دیدگاه دست اندرکاران ورزشی و گردشگری..... ۹۲

مقدمه

گردشگری به عنوان یکی از بخش های مهم اقتصادی در حال رشد است. کشورهای پیشرو در این بعد از فعالیت های اقتصادی، سالانه سهم عمده ای از درآمدهای ناشی از ورود گردشگران را به خود اختصاص می دهند. در واقع نه تنها گردشگری بزرگترین صنعت دنیاست، بلکه روز به روز در حال رشد است به گونه ای که سازمان جهانی جهانگردی^۱ پیش بینی می کند که در سال ۲۰۲۰ تعداد گردشگران به ۱/۵ میلیارد نفر خواهد رسید (شاو، ۲۰۰۴). و کشور ایران جزء ۱۰ کشور اول جهان از لحاظ جاذبه های گردشگری و جزء ۵ کشور اول جهان از نظر تنوع گردشگری است از این رو اهمیت دارد از قابلیت های خود در توسعه گردشگری استفاده کند. از جمله عواملی که می تواند صنعت گردشگری کشور را توسعه و بهبود بخشد بکار گیری ابزارها و پارامترهای موثر ورزشی است (صردی ماهکان، ۱۳۸۰).

صنعت گردشگری که از دیر باز مورد توجه بشر بوده، امروزه نقش ویژه ای در اقتصاد جهانی به عهده دارد. علاوه بر آن، این صنعت عامل موثری در تعامل فرهنگ ها، گفتگوی تمدن ها، و برقراری تحکیم و انس و الفت بین ملت هاست (پارسائیان و همکاران، ۱۳۸۲). بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری در سال ۲۰۱۰ بیش از ۴۳٪ از مشاغل جهان مربوط به صنعت گردشگری بوده است. به همین منظور و با توجه به لزوم تقویت و توسعه صنعت گردشگری به دستیابی به اعتبار و جایگاه واقعی خود در سطح بین المللی، بایستی بخش های مختلف این صنعت را شناسایی کرد و به بخش های پر اهمیت تر توجه ویژه ای مبذول داشت (قیامی راد و همکاران، ۱۳۸۷). یکی از این بخش های پر اهمیت که قابلیت تبدیل به امر فرابخشی در صنعت گردشگری را دارد، ورزش است که از آن بعنوان گردشگری ورزشی نام برده اند (همان منبع).

^۱ - world tourism organization

^۲ - Cho

به اعتقاد رنجبریان و زاهدی (۱۳۷۹) نخستین دلیل توسعه صنعت گردشگری را در بیشتر کشورها، بهره برداری از منافع اقتصادی آن است، اگر چه دلایل دیگری نیز در این مورد اشاره می شود. به نظر او^۱ (۲۰۰۵) صنعت گردشگری می تواند تاثیر مهمی بر افزایش اشتغال درآمدهای مرتبط با مکان های اقامتی و نیز درآمدهای دولتی کشورها داشته باشد از این رو، گردشگری به دو صورت مستقیم و غیر مستقیم بر رشد اقتصادی تاثیر می گذارد.

از میان همه فعالیت های متنوع اوقات فراغت، ورزش و توریسم در دنیای مدرن امروزی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. همه آمارها و اطلاعات یک رشد را در حول و حوش این فعالیت ها نشان میدهد. اگر چه به واسطه تبلیغات متفاوت، سازمان های ورزشی و گردشگری دو بخش جدا از هم بیان می شود، اما بعضی از حوزه های شناخته شده با هم ارتباط دارند و امکان اتحاد این دو بخش را فراهم می کنند. یکی از این حوزه ها، گردشگری ورزشی است (محرم زاده، ۱۳۸۵).

بیان مساله

صنعت گردشگری (توریسم) با درآمد سالانه نزدیک به ۱۰۰۰ میلیارد دلار در جهان، یکی از مهم ترین پدیده های قرن حاضر است که علاوه بر فقر زدایی، عدالت گستری و اشتغال زایی، درآمد بالایی را ایجاد کرده و برای فقرا نیز شغل ایجاد می کند (دریتساکیس^۲، ۲۰۰۴) این صنعت که پس از صنایع نفت و خودرو سازی، سومین صنعت جهان محسوب می شود، علاوه بر جهات اقتصادی، عامل مهمی در پیشبرد اهداف اجتماعی و فرهنگی محسوب می شود و بی تردید مهم ترین اثرات ناشی از آن، همانا نزدیکی جوامع بشری از طریق تبادلات فرهنگی است. در این میان کشورهای دارای جاذبه های گردشگری به لحاظ جلوه های طبیعی، فرهنگی و تمدن کهن و آثار باستانی و مذهبی، استعداد و توانمندیهای بسزایی در جذب جهانگردان دارند که با سرمایه گذاری مناسب در

^۱ -Oh

^۲ -Dritsakis

بخشهای مختلف این صنعت و حفظ جایگاه خود در جهان می تواند سالانه میلیارد ها دلار از این صنعت بهره برداری کند (یاوری و همکاران، ۱۳۸۹).

بر اساس آمار منتشر شده سازمان جهانی گردشگری تعداد گردشگران در سطح جهان از سال ۱۹۵۰ تاکنون ۳۶ برابر شده است، بطوریکه از ۲۵ میلیون نفر در سال ۱۹۵۰ به بیش از ۹۰۰ میلیون نفر در سال ۲۰۰۷ رسیده و در سال ۲۰۱۰ نیز به حدود ۱۰۱۸ میلیون نفر افزایش یافته است. در سال ۲۰۰۷، ۴۵۸ میلیون نفر برای استراحت و تفریح و ورزش، ۱۳۸ میلیون نفر برای امور تجاری و اداری و ۲۴۰ میلیون نفر برای زیارت دیدار اقوام معالجات پزشکی به سفر رفته اند (یاوری و همکاران، ۱۳۸۹).

صنعت جهانگردی پدیدآورنده درآمد، کار و اشتغال است، جهانگردی منبع اصلی درآمد برای مردم استان ها و نواحی است. که مناظر طبیعی، آب و هوا و جاذبه هایی دارند که فاقد ارزش بالفعل اقتصادی نیستند و از طریق توسعه صنعت گردشگری، اقتصادی می شوند.

امروزه با پیشرفت تکنولوژی، خصوصا در حوزه های حمل و نقل، اطلاع رسانی، و امکانات اقامتی، جهانگردی شکل تازه ای به خود گرفته است و همه کشورها در رقابتی تنگاتنگ هستند که علاوه بر استفاده از مزایای طبیعی با بکارگیری تکنولوژی مربوط، به جذب هر چه بیشتر جهانگرد بپردازد (کیامهر، ۱۳۸۵).

ورزش یکی از فعالیتهای مهم گردشگران در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است. گردشگر کسی است که برای مدتی، دست کم یک شب و حداکثر یکسال یک فرد و یا گروهی از مردم به مکان گروه دیگر برای گذراندن اوقات فراغت و بهبود آمادگی جسمانی و کسب چارچوب روحی و ذهنی سالم برای ایجاد ارتباط اجتماعی از طریق ورزش مسافرت می کند و هدف او کار کردن و پول درآوردن در آن کشور

نیست (گی^۱، ۱۳۸۲). همچنین گردشگر ورزشی^۲ بازدید کننده موقتی است که حداقل ۲۴ ساعت در محل رویداد اقامت کند و هدف اصلی او شرکت در رویداد ورزشی است در عین حال جذابیت‌های ثانویه نیز ممکن است وجود داشته باشد (نوگوا^۳ و همکاران، ۱۹۹۶). گردشگری ورزشی یکی از حیطه های رو به رشد گردشگری است که مسابقات و رویدادهای ورزشی تعداد کثیری گردشگر-چه داخلی و چه خارجی را جلب می کند (هنرور و همکاران، ۱۳۸۶).

استان خوزستان به خاطر دارا بودن ارزشهای تاریخی، سنتی و آثار باستانی متعلق به دوران پیش از میلاد در اکثر شهرهای این استان از جمله شوش، ایذه، مسجد سلیمان، شوشتر، دزفول و بهبهان از موقعیت ویژه گردشگری برخوردار است. از طرف دیگر با توجه به پیشینه خوب و جایگاه مهم استان خوزستان در توسعه ورزش کشور، به ویژه ورزش قهرمانی در سطوح ملی و بین المللی در رشته هایی مانند فوتبال و کشتی و... قهرمانان زیادی در خود پرورش داده است. بعلاوه مستندات نشان می دهند ورود بعضی از رشته های ورزشی نظیر تنیس و... به ایران از استان خوزستان و شهرهای آبادان و مسجد سلیمان بوده است. (مهدوی نژاد، ۱۳۷۹). و این استان هر ساله میزبانی برگزاری مسابقات، در سطوح مختلف و در رشته های گوناگون را بر عهده دارد. با توجه به مطالب ذکر شده این استان برای جذب گردشگر داخلی و خارجی و هم چنین گردشگر ورزشی در کشور جایگاه ویژه ای دارد و می تواند از مقصد خوبی برای گردشگران و جهانگردان داخلی و خارجی باشد. تحقیق حاضر قصد دارد عوامل سوق دهنده^۴ و بازدارنده^۵ و جلب کننده^۶ گردشگری ورزشی استان را از دیدگاه کارشناسان گردشگری و ورزشی خوزستان شناسایی نماید. و به سوالات زیر پاسخ دهند:

^۱ -Ghi

^۲ -Sport tourism

^۳ -Nogowa&et al

^۴ -Push factor

^۵ - Deterrent factor

^۶ -Attractive factor

- 1- مهم ترین عوامل سوق دهنده جهت بهبود گردشگری ورزشی در استان خوزستان کدامند؟
- 2- مهم ترین عوامل بازدارنده گردشگری ورزشی در استان خوزستان کدامند؟
- 3- مهم ترین عوامل جلب کننده گردشگری ورزشی در استان خوزستان کدامند؟

ضرورت و اهمیت تحقیق

صنعت گردشگری یکی از منابع مطمئن کسب درآمد ارزی است بطوریکه درآمد گردشگری در طی سه دهه گذشته سالیانه متوسط نرخ رشد ۴/۱۲ درصدی داشته است و درآمد حاصل حدود ۷ میلیارد دلار در سال ۱۹۶۰ به ۳۰۴ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۳ رسیده است. نگاهی به وضعیت گردشگری در کشورهای مختلف بویژه کشورهای اسلامی، خاصه کشورهای مانند مصر، امارات و ترکیه، حاکی از آن است که در طی سالیان اخیر این کشورها از روند رشد قابل قبولی در زمینه صنعت گردشگری برخوردار شده و توانسته اند از مزیت های خود در این زمینه استفاده کنند (احمدیان راد، ۱۳۸۳).

کشور مصر هر ساله پذیرای جمعیت قابل توجهی گردشگر از کشورهای مختلف جهان است. صنعت گردشگری حتی در شروع جنگ عراق در سال ۲۰۰۳ در مصر نیز توانست ۶ میلیون و ۴۰۰ هزار بازدید کننده را به خود جلب کند. بدین ترتیب در سال ۲۰۰۴ رقم گردشگران ۱۳۰ درصد افزایش و درآمد ها با یک و نیم میلیارد دلار افزایش به پنج میلیارد دلار رسید (همان منبع).

کشور ایران بر اساس اصل مزیت نسبی (جاذبه های تاریخی، فرهنگی و طبیعی متنوع) زمینه و استعدادهای بالقوه مناسبی برای احیا و گسترش صنعت گردشگری خود در اختیار دارد ولی بعلت وجود مشکلات اداری، سازمانی و موانع فرهنگی-اجتماعی صنعت گردشگری استان رونق مطلوب را ندارد و به عبارت دیگر حتی در حالت رکود قرار دارد. متوسط سهم درآمد ارزی گردشگری در ایران از کل گردشگری جهانی طی دوره های (۴۶-۱۳۴۴)، (۶۷-۱۳۵۷)، (۷۲-۱۳۶۸) بترتیب ۴درصد، ۶درصد و ۳درصد می باشد (زارع بزرگ آبادی، ۱۳۷۴، به نقل از روشن پور، ۱۳۸۶).

برای گسترش فعالیتهای گردشگری در ایران، دولت بعلت داشتن مالکیت و اختیارات وسیع در عرضه این صنعت نقش تعیین کننده ای بر عهده دارد. علی رغم جذابیتهای متنوع ایران در زمینه های همچون آثار تمدن های باستانی و اسلامی، طبیعت چهار فصل، مردمانی با فرهنگهای متنوع و حتی پوششهای متنوع سنتی، هنوز نتوانسته ایم از مزیتهای خود در این زمینه استفاده کنیم. از بازار ۷۰۰ میلیون نفری گردشگری جهان که ظرف سالهای ۲۰۰۴-۲۰۰۵ به بالای یک میلیارد نفر رسید، سهم ایران حتی در جذب گردشگران کشورهای مسلمان هم بسیار ناچیز بوده است (همان منبع).

بر این اساس با توجه به جایگاه این صنعت ضرورت دارد، تا از طریق انجام مطالعات متعدد علمی، زمینه ها و امکانات متنوع گردشگری کشور ایران و مناطق تابعه آن را که در ردیف ۱۰ کشور برتر دنیا در زمینه های جاذبه های گردشگری هستند، مورد بررسی قرار گیرد (کیامهر، ۱۳۸۵).

از آنجائی که اقتصاد کشور ایران، اتکاء شدیدی به درآمدهای حاصل از صادرات نفت خام دارد و متغیر های کلان اقتصادی با دنباله روی از قیمت جهانی نفت در طول زمان دچار نوسانات شدیدی می شود، و با توجه به جوان بودن کشور و بالا بودن نرخ بیکاری، توسعه صنعت جهانگردی در کشورمان از اهمیت بالایی برخوردار می باشد کشور پهناور ایران به عنوان کشوری توانمند در آماده سازی شرایط مطلوب برای علاقه مندان به مسافرت های داخلی و خارجی، می تواند قطب مهمی در صنعت گردشگری به معنای عام، و گردشگری ورزشی در معنای خاص به حساب آید. اما متاسفانه تاکنون این صنعت نتوانسته است منبع قابل اعتمادی برای درآمد زایی بشمار آید. قابل ذکر است سهم ایران از کل گردشگران ورودی بین المللی در سال ۱۹۹۹، تنها در حدود یک میلیون و ۲۳۰ هزار نفر بوده است (عبدی و همکاران، ۱۳۸۶).

در این راستا استان خوزستان نیز همانند بقیه استان های کشور توجه جدی به این صنعت نداشته و بخصوص در امر ورزش، نه تنها سرمایه گذاری کافی را انجام نداده، بلکه سیاست های روشنی نیز

تدوین نکرده است. در حالی که این استان از ظرفیت های شناخته شده و ناشناخته فراوانی در عرضه گردشگری ملی و بین المللی برخوردار است. لذا ضرورت انجام تحقیق در این زمینه و در این استان احساس می شود.

محقق امیدوار است نتایج این تحقیق به مسئولین، برنامه ریزان و دست اندکاران ذیربط نسبت به توسعه همه جانبه گردشگری ورزشی اهتمام ورزند و با رفع موانع بازدارنده گردشگری ورزشی در این استان تلاش مضاعفی را انجام دهند به علاوه با سرمایه گذاری فکری و مادی لازم در جهت توسعه صنعت گردشگری ورزشی در سطح استان توجه کافی به این امر را مبذول دارند.

اهداف تحقیق

هدف کلی

هدف کلی تحقیق حاضر شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده و بازدارنده و جلب کننده گردشگر ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان می باشد.

اهداف اختصاصی

۱- شناسایی و اولویت بندی عوامل سوق دهنده موثر جهت بهبود گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان.

۲- شناسایی و اولویت بندی عوامل بازدارنده موثر به گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان.

۳- شناسایی و اولویت بندی عوامل جلب کننده موثر گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری استان خوزستان.

۴- مقایسه دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری استان در خصوص عوامل بازدارنده.

۵- مقایسه دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری استان در خصوص عوامل سوق دهنده.

۶- مقایسه دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری استان در خصوص عوامل جلب کننده.

سوالات تحقیق:

- الف) مهم ترین عوامل سوق دهنده از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری کدامند؟
- ب) مهم ترین عوامل جلب کننده از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری کدامند؟
- ج) مهم ترین عوامل بازدارنده از دیدگاه کارشناسان ورزش و گردشگری کدامند؟

فرضیه های تحقیق:

- ۱- بین دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری در مورد عوامل سوق دهنده تفاوت وجود دارد.
- ۲- بین دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری در مورد عوامل جلب کننده تفاوت وجود دارد.
- ۳- بین دیدگاه کارشناسان ورزش با گردشگری در مورد عوامل بازدارنده تفاوت وجود دارد.

پیش فرضهای تحقیق

- ۱- سوالات پرسشنامه برای تمامی پاسخ دهندگان قابل درک می باشد.
- ۲- پاسخ دهندگان درک یکسانی از سوالات پرسشنامه دارند.
- ۳- پاسخ دهندگان با دقت و صداقت به پرسشنامه ها پاسخ می دهند.
- ۴- سوالات مطرح شده در پرسش نامه این تحقیق، اهداف تحقیق را می سنجد.
- ۵- هیچ یک از آزمودنی ها آشنایی قبلی با پرسش نامه تحقیق نداشتند.

محدودیت های تحقیق

الف) محدودیت های خارج از کنترل محقق

- ۱- تعداد سوالات پرسشنامه ممکن است باعث کاهش دقت آزمودنی ها در پاسخ گویی به سوالات شده باشد.
- ۲- اختلاف سطح تحصیلات آزمودنی ها.